

Til LMD,

postmottak@lmd.no

Høringsuttale fra HBS på forslag om fjerning av konsesjonsloven, endring av odelsloven mm.

Hedmark Bonde og Småbrukarlag, HBS, går sterkt i mot forslaget om å fjerne konsesjonsloven med bestemmelser om boplikt, priskontroll mm og tilhørende bestemmelser i odelsloven og tvangsfullbyrdelsesloven.

Styringsredskap!

HBS mener det må til flere og mer dugande verktøy (virkemidler) i verktøykassa og ikke færre for å nå målet om økt norsk matproduksjon produsert på norske ressurser. Det er sjølsagt ikke likegyldig hvem driver gardsbruka. Dersom ønsket om tilgang på jakt, fiske, friluftsliv, spekulasjon osv blir hovedmotivasjonen til å erverve jordbrukseiendommer, da vil norsk matproduksjon reduseres framfor å holde tritt med befolkningsutviklinga som er et av de overordna måla for norsk landbruk. HBS er av den mening at det må flere hender i arbeid i norsk jordbruk og ikke færre. Da er det lite hensiktsmessig for samfunnet å svekke styringsmulighetene og gjennomføre et fullskala forsøk med fri omsetning uten særlige forpliktelser ved eierskapet av den viktigste arealressursen Norge og kloden har, nemlig matjorda.

Drifta på mange gardar har opphørt og det har ført til at mange hundre tusen mål ligger brakk og mye av dyrkamarka drives videre av andre, ikke nødvendigvis av naboer. Med liberal praktisering av jordloven og ingen konsesjonslov, frykter HBS at en vil få mange dårlige driftsenheter med lange transportavstander som gir lite robust drift mht økonomi, miljø og energiforbruk. HBS mener at slike eiendomsendringer ikke kan styres av tilfeldigheter og betalingsevne.

Boplikta!

Mange bygder sliter med nedgang i innbyggertallet. Samtidig øker stresset for innbyggerne i de største byene og også presset på dyrka marka. Dette er en dårlig utvikling for landet og svaret er ikke å la jord- og skog-ressurser bli kjøpt opp av eiere som ikke bor i og hører til i lokalsamfunnet. De økonomiske ringvirkningene for lokalsamfunnet blir redusert med utabygds eierskap. Fjerning av konsesjonsloven m boplikt vil åpne for et vilkårlig eierskap som kan komme til å konkurrere ut familiejordbruket. Et «investorjordbruk» vil ha **ett hovedformål** og det er avkastning av innskutt kapital. På den måten vil dyrevelferd, miljø, kulturlandskap, mattrygghet, matsikkerhet, ressursutnytting, mangfold og langsiktig forvaltning tape.

Priskontrollen!

HBS er svært skeptisk til at fellesskapet mister styringsmuligheten over prisutviklinga på arealressursene i jord og skogbruket. Erfaringer fra Danmark viser at fri prisdannelse på matjord er en viktig årsak til ei forgjelda jordbruksnæring. Priser på opptil 250 000 kr /ha har ført mange driftsenheter mot stupet. Samla gjeld i dansk jordbruk har nå passert 360 mrd kr. og sammen med lave priser bidrar det til at dansk jordbruk har et negativt driftsresultat de fem siste åra. Norske myndigheter må lære av feila naboene gjør og ikke gå i samme sporet. I mange områder, ikke minst i de beste kornområdene, vil prisen på dyrkamark øke. Dersom målet er å sikre rekruttering i jordbruket, vil fri prisdannelse øke gjeldsbyrden og skremme ungdommene bort fra næringa.

HBS har merka seg at regjeringa har det travelt med å svekke/fjerne priskontrollen på landbrukseiendommer, men det må vel være slik at det er Stortinget som vedtar lover?

Styrke eiendomsretten?

Et overordna mål for regjeringa er å styrke eiendomsretten. For jordbruket i Hedmark er beiteretten en viktig grunneierrett. I Trysil foreks er nå ca 1/3 dyrkamarka lagt brakk og HBS kan ikke tru at det er konsesjonsloven som er årsaken. Nei, det skyldes at beiteretten er som grunneierrett er undergravd av rovviltpolitikken/forvaltninga gjennom flere tiår.

Folldal den 15/1 2015

For HBS, Ståle Støen, styreleder.